

References

1. Misiuk M.V. (2012), *Rynok produktsii skotarstva* [Market of stock-raising production], monograph, NNTS IAE, Kyiv, Ukraine, 330 p.
2. State Statistics Service of Ukraine (2015), "Ukraine's cattle breeding for 2014 year", Kyiv, Ukraine.
3. Law of Ukraine "About milk and milk products", available at: <http://rada.gov.ua> (access date January 13, 2016).
4. Admin, Ye. and Borshch, O. (2002), "The transition to energy-saving production technologies of milk and dairy farms reconstruction", *Tvarynystvo Ukrainy*, no. 11, pp. 5-8.
5. Kobuta I. (2002), "The improvement of Ukraine's export-import policy in external trade of agro industrial output", *Aktualni pytannia ahrarynoi polityky*, pp. 413-450.
6. FAO: FAOSTAT Online Database, available at: <http://fao.org>. (access date January 13, 2016).
7. "All about milk", available at: <http://agribusiness.kiev.ua/img/zstored/files/analitics/dairy sector report.pdf>. (access date January 13, 2016).
8. Boiko, V.I., Korzhynskyi, M.P. and Kozak, O.A. (2004), "Dairy cattle breeding: problems and directions of its further revival", *Ekonomika APK*, no. 12, pp. 32–35.

Рецензент: д.е.н., професор, декан економічного факультету
Подільського державного аграрно-технічного університету М.В. Місюк

УДК 330.322.5:631/635

**Однорог М.А.,
к.е.н., завідувачий економічного відділення
Технологічно-економічний коледж
Білоцерківського національного аграрного університету**

**ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМКИ ПІДВИЩЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ
ПРИВАБЛИВОСТІ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА**

**Odnorog M.A.,
cand.sc.(econ.), head of the economic department
Technology and Economic College
Bila Tserkva National Agrarian University**

**PRIORITY DIRECTIONS FOR INCREASING INVESTMENT
ATTRACTIVENESS OF AGRICULTURE**

Постановка проблеми. Необхідною умовою ефективного та сталого розвитку будь-якої галузі національного господарства є наявність достатніх інвестицій. Сільське господарство є економічно і соціально значущою галуззю економіки. Однак галузь залишається мало привабливою для більшості інвесторів. Сучасне інвестування в аграрний сектор і зростання його інвестиційної привабливості стримуються гострим дефіцитом фінансових ресурсів, слабо розвиненою матеріально-технічною базою, низьким платоспроможним попитом населення. Рівень інвестиційної привабливості є одним з найважливіших показників загальнооекономічної ситуації і перспектив розвитку галузей економіки та регіону в цілому. Зростання інвестицій є одним з основних чинників забезпечення економічного розвитку сільського господарства в цілому, підвищення якості життя населення села, поновлення регіональної технічної та технологічної бази, основних засобів в сільському господарстві. У зв'язку з цим особливої актуальності набувають дослідження щодо вдосконалення механізмів залучення інвестицій в аграрний сектор економіки і методів підвищення інвестиційної привабливості сільського господарства з метою забезпечення його сталого економічного розвитку та покращення виробничої діяльності підприємств.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемам пошуку пріоритетних напрямків підвищення інвестиційного забезпечення сільського господарства присвячені праці таких вчених, як: К.С. Берестовий, М.І. Бондар, О.М. Вінник, А.Ф. Гойко, Г.В. Сєніна, В.К. Збарський, Б.А. Карпінський, М.Я. Коробов, О.М. Могильний, А.С. Музиченко, І.І. Павленко та інших.

Однак у більшості наукових розвідок мало уваги приділено пошукам інвестиційної привабливості сільського господарства. Усе це свідчить про актуальність теми, а відтак зумовило вибір напрямку дослідження в науковому і практичному аспектах.

Постановка завдання. Метою дослідження є розробка теоретичних, методологічних положень і практичних рекомендацій щодо виокремлення пріоритетних напрямків підвищення інвестиційної привабливості сільського господарства.

Виклад основного матеріалу дослідження. В даний час залишається невирішеним низка проблем в теорії і методичних підходах підвищення економічної ефективності галузей сільського господарства на основі підвищення їх інвестиційної привабливості, що вимагає ретельного вивчення питань формування механізмів і пошуку найбільш пріоритетних напрямків підвищення інвестиційної привабливості.

Інвестиційний процес – ключовий фактор економічного розвитку [4, с.126]. Здійснити завдання економічного розвитку можливо, лише керуючи процесом підвищення інвестиційної привабливості. Будь-яке, навіть саме незначне, підвищення інвестиційної привабливості – це засоби, що дозволяють зробити крок до виходу з кризи. Саме тому питання підвищення інвестиційної привабливості – ключове питання поточного моменту.

В рамках реалізації стратегічних завдань розвитку по раціоналізації державної допомоги аграрному сектору та посилення її стимулюючої спрямованості, а також розвитку фінансового сектору галузі нині продовжується робота з формування комплексної системи ефективних фінансових інструментів. Проводиться системна робота щодо розвитку агропромислового комплексу на основі впровадження у виробництво сучасних технологій і прогресивних методів, вдосконалення нормативно-правової бази, зростання обсягів державної підтримки сільськогосподарських товаровиробників. Державна підтримка аграрного сектора дозволила б багатьом сільськогосподарським товаровиробникам розширити посівні площі сільгоспкультур, переорієнтувати виробництво на вирощування пріоритетних культур, провести технічне та технологічне переозброєння, відкрити нові виробництва [11, с. 23].

Розглядаючи питання про залучення інвестора, необхідно проаналізувати структуру капіталу підприємства, зокрема, співвідношення позикових і власних коштів. Структура капіталу впливає на результати фінансово-господарської діяльності підприємства. Співвідношення між власними і позиковими джерелами коштів слугує одним з ключових аналітичних показників, що характеризують ступінь ризику інвестування фінансових ресурсів в дане підприємство [7, с. 234].

Зазвичай, у нормально функціонуючому підприємстві, відповідно до західної методики, коефіцієнт співвідношення позикових і власних коштів становить в межах від 1 до 3. Це означає, що співвідношення власних коштів до загальних активів повинно перевищувати 25%. Аналіз інвестицій в основний капітал сільського господарства з розвинутою ринковою економікою показує, що питома вага власних коштів повинна становити 65-70% (у тому числі прибуток 40-45% і 25-30% амортизаційні відрахування). Використовуючи досвід розвинених держав у структурі інвестування основного капіталу сільського господарства пропонується збільшити частку власних коштів до 2020 до 75%, в тому числі прибутку – до 35%, амортизації – 40%, іноземних інвестицій – 6%, позикових – 11% [8, с. 61].

У зв'язку з включенням землі в ринковий оборот з'являється потреба в нових фінансових інструментах, як іпотечні цінні емісійні папери (облігації). Практично іпотечний механізм може бути реалізований наступним чином: банк формує покриття з власних закладних або заставних, придбаних у інших банків, і здійснює випуск облігацій. При цьому права власності на майно, що становлять покриття, а також усі права та обов'язки, що випливають з забезпечення, переходять до власників пайових іпотечних облігацій. Банк стає довірчим керуючим, а вигодонабувачами за договором довірчого управління стають власники паперів.

Перевага землі, як об'єкта застави, пояснюється:

– по-перше, постійністю місця розташування і тенденцією безперервного підвищення вартості;
– по-друге, земельна ділянка, як закладений об'єкт, залишається у володінні та користуванні заставодавця, який продовжує експлуатувати його, отримуючи дохід від виробництва і реалізації товарної продукції;

– по-третє, за рахунок реєстрації права власності на земельну ділянку, оформлення заставної, випуску та обігу цінних іпотечних паперів, забезпечених земельними ділянками сільськогосподарського призначення залучається значний вільний капітал в аграрний сектор економіки [10, с. 79]. Як показує світовий досвід іпотечного кредитування, формування земельно-іпотечної системи відбувається на основі простих моделей, за участю державної підтримки. Кредитний інститут видає кредит підприємству АПК під забезпечення земельної ділянки без оформлення заставної і випуску цінних паперів, з бюджетною компенсацією відсоткової ставки по кредиту. Основною метою початкового етапу формування регіональної земельно-іпотечної системи кредитування є вироблення кредитно-фінансових механізмів іпотечних угод для того, щоб надалі запустити механізм рефінансування. Земельно-іпотечні кредити надаються на такі цілі: кредити з метою купівлі землі (в тому числі, земельних часток); кредити на розвиток сільськогосподарського виробництва товарів (придбання сільськогосподарської техніки, тварин і т.д.); кредити на поліпшення землі (зрошення, боротьба з ерозією та ін.).

Для прийняття банком в заставу земельної ділянки, необхідно:

– по-перше, щоб предмет застави належав фізичній або юридичній особі на право власності і становив площу не менше 70 га;

– по-друге, земельна ділянка повинна бути виділена на місцевості, внесена до єдиного реєстру прав на нерухоме майно;

– по-третє, в наявності повинні бути документи, що підтверджують оцінку вартості пропонованої в заставу земельної ділянки, кадастровий план та паспорт земельної ділянки та ін. [2, с. 174].

Модель земельно-іпотечного кредитування ґрунтується на скуповуванні позичальником земельних часток, формуванням нових земельних ділянок та оформленням права власності на придбані землі. Така технологія кредитування припускає поетапний процес здійснення іпотечної угоди, який здійснюється за наступною схемою:

– проводяться збори з власниками часток земельних ділянок, що виявили бажання продати свої земельні паї;

– договір оренди земельних часток розривається;

– встановлюються межі нової земельної ділянки, з присвоєнням кадастрового номера [1, с. 112];

– з громадянами, власниками часток земельних ділянок, укладаються договори купівлі-продажу часток земельних ділянок сільськогосподарського призначення [3, с. 114];

– позичальник розробляє бізнес-план інвестиційного проекту;

– проводиться ринкова оцінка земельних ділянок, пропонованих з метою заставного забезпечення [9, с. 205];

– приймається рішення по земельно-іпотечному кредитуванню позичальника під заставу земель сільськогосподарського призначення;

– одночасно з державною реєстрацією угоди з придбання позичальником часткою земельних ділянок проводиться державна реєстрація іпотеки земельних ділянок сільськогосподарського призначення з обтяженням прав заставодавця [6, с. 102];

– видається Свідоцтво про державну реєстрацію права власності на земельні ділянки сільськогосподарського призначення з обтяженням їх іпотекою;

– видача кредиту за цільовим призначенням здійснюється через розрахунковий рахунок позичальника з підтвердженням цільового використання до кінцевого одержувача грошових коштів [5, с. 69].

Таким чином, на нашу думку, дані заходи будуть основними напрямками підвищення інвестиційної привабливості вітчизняного сільськогосподарського виробництва.

Висновки з проведеного дослідження. В умовах ринкової економіки поряд з державою в ролі інвесторів виступають сільськогосподарські організації, підприємства інших сфер АПК і приватні особи. Враховуючи відносно низьку прибутковість комплексу, насамперед сільського господарства, необхідні спільні зусилля всіх учасників цього процесу. Крім того, доцільно залучення зарубіжного капіталу. У зв'язку з включенням землі в ринковий оборот з'являється потреба в нових фінансових інструментах, як іпотечні цінні емісійні папери (облігації).

Література

1. Берестовий К.С. Інвестування агробізнесу : монографія / К.С. Берестовий – Суми: Видавництво “Довкілля”, 2001. – 221 с.
2. Бондар М.І. Інвестиційна діяльність: методика та організація обміну і контролю : монографія / М.І. Бондар. – К. : КНЕУ, 2008. – 252 с.
3. Вінник О.М. Інвестиційне право : навч. посібник / О.М. Вінник. – К. : Атіка, 2000. – 264 с.
4. Гойко А.Ф. Методи оцінки ефективності інвестицій та пріоритетні напрями їх реалізації / А.Ф. Гойко. – Київ: ВІРА-Р, 1999. – 320 с.
5. Державне регулювання інвестиційної діяльності в аграрній сфері / ред. Г.В. Сеніна. – К. : ІАЕ УААН, 2003. – 126 с.
6. Збарський В.К. Проблеми становлення та розвитку малих форм господарювання на селі: місце і роль в облаштуванні сільських територій. Навчальний посібник / В.К. Збарський. – К. : Вид-во НАУ, 2004. – 301 с.
7. Карпінський Б.А. Інвестиції : словник / Б.А. Карпінський. – К. : ЦУЛ, 2009. – 462 с.
8. Коробов М.Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств / М.Я. Коробов. – К. : Знання, 2000. – 378 с.
9. Могильний О.М. Регулювання аграрної сфери / О.М. Могильний. – Ужгород : ІВА, 2005. – 400 с.
10. Музиченко А.С. Інвестиційна діяльність в Україні / А.С. Музиченко. – К. : Кондор, 2005. – 405 с.
11. Павленко І.І. Міжнародна торгівля та інвестиції : навч. посіб. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 256 с.

References

1. Berestova, K.S. (2001), *Investuvannya ahrobiznesu* [Agribusiness investing], monograph, Vydavnyctvo “Dovkillia”, Sumy, Ukraine, 221 p.
2. Bondar, M.I. (2008), *Investytsiina diialnist: metodyka ta orhanizatsiia obminu i kontroliu* [Investment activity: methods and organization of exchange and control], monograph, KNEU, Kyiv, Ukraine, 252 p.
3. Vinnyk, O.M. (2000), *Investytsiine pravo* [Investment Law], tutorial, Atika, Kyiv, Ukraine, 264 p.

4. Hoiko, A.F. (1999), *Metody otsinky efektyvnosti investytsii ta pryoritetni napriamy yikh realizatsii* [Methods for valuing the effectiveness of investments and priorities for their implementation], VIRAR, Kyiv, Ukraine, 320 p.
5. Sienina, H.V. (2003), *Derzhavne rehuliuвання investytsiinoi diialnosti v ahrarnii sferi* [State regulation investment activity in agrarian sphere], IAE UAAN, Kyiv, Ukraine, 126 p.
6. Zbarskyi, V.K. (2004), *Problemy stanovlennia ta rozvytku malykh form hospodariuvannia na seli: mistse i rol v oblashtuvanni silskykh terytorii* [Problems of formation and development of small forms of in village: the place and role in the regeneration of rural areas], tutorial, Vydavnytstvo NAU, Kyiv, Ukraine, 301 p.
7. Karpynskyi, B.A. (2009), *Investytsii: slovnyk* [Investment: dictionary], TSUL, Kyiv, Ukraine, 462 p.
8. Korobov, M.Ya. (2000), *Finansovo-ekonomichniy analiz diialnosti pidpriemstv* [Financial and economic analysis of activity enterprises], Znannia, Kyiv, Ukraine, 378 p.
9. Mohylnyi, O.M. (2005), *Rehuliuвання ahrarnoi sfery* [Regulation of agricultural areas], IVA, Uzhgorod, Ukraine, 400 p.
10. Muzychenko, A.S. (2005), *Investytsiina diialnist v Ukraini* [Investment activity in the Ukraine], Kondor, Kyiv, Ukraine, 405 p.
11. Pavlenko, I.I. (2012), *Mizhnarodna torhivlia ta investytsii* [International trade and investment], tutorial, Tsentr uchbovnoi literatury, Kyiv, Ukraine, 256 p.

Рецензент: д.е.н., професор
Білоцерківського національного аграрного університету П.І. Юхименко

УДК 336.71(477)

Біляєва В.Ю.,
аспірант*
Харківський національний економічний університет
імені Семена Кузнеця

ВИЯВЛЕННЯ РЕЗЕРВІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ БАНКІВ УКРАЇНИ

Biliaeva V.Yu.,
graduate student
Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics

IDENTIFICATION OF THE RESERVES OF ENSURING UKRAINIAN BANKS' FINANCIAL STABILITY

Постановка проблеми. Сьогодні головною умовою динамічних перетворень національної економіки України є зміцнення стійкості її фінансової системи, зокрема банківського сектору. Негативні тенденції, які можна спостерігати сьогодні, зокрема: масова ліквідація банків, падіння прибутковості банківських операцій, зниження рівня лояльності клієнтів, втрата конкурентних позицій як на вітчизняному, так і на міжнародному ринку банківських послуг свідчать про нестійке становище вітчизняних банків та імовірність його погіршення у майбутньому. Такі традиційні засоби забезпечення фінансової стійкості, як капіталізація банків, гнучка політика управління активами і пасивами, пошук додаткових джерел отримання банківських прибутків, управління ризиками, реорганізація та реструктуризація банківської діяльності, які були результативними у докризовий період, виявились недостатньо дієвими у нових кризових умовах. Окрім цього, як свідчить вітчизняна банківська практика, запровадження банками інструментів забезпечення фінансової стійкості часто відбувається без попереднього виявлення резервів її зміцнення, що знижує ефект від їх дії.

З огляду на це, актуальності набувають питання, пов'язані з пошуком нових інструментів забезпечення фінансової стійкості вітчизняних банків та виявлення резервів її зміцнення, що сприятиме зростанню стійкості та надійності банківської системи України та нарощуванню темпів макроекономічних перетворень національної економіки.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблеми забезпечення фінансової стійкості банківських установ знайшли відображення у працях багатьох вітчизняних вчених-економістів, зокрема: М.В. Бодрецького [5], В.Я. Вовк [6], О.В. Дзюблюка [9], Ж.М. Довгань [10], Д.В. Завадської [11], О.М. Зверякова [12], А.О. Золковера [13], Л.А. Клюско [14], Я.Ю. Лабай [17], А.В. Олійник [19].

* Науковий керівник: Чмута І.М. – к.е.н., доцент